

проблеми може бути досягнуто шляхом використання «венчурного» способу фінансування малого і середнього бізнесу [3]. Держава повинна лише запустити цей процес, а по мірі його успішного розвитку своєчасно «вийти» з нього.

Література

1. Забарна Е.М. Економічний зміст проектного фінансування та специфіка його використання в Україні / Е.М.Забарна, М.В.Кула // Бизнес-информ. – 2012. – №7. – С.121-124.
2. Забарна Е.М. Інноваційний маркетинг підприємств: теорія, методологія, механізм. Монографія. / Е.М.Забарна, О.Б. Звягінцева.–Одеса:Фенікс, 2013. – 75 с.
3. Рябко А. В. Особливості умов функціонування венчурних підприємств в економічно розвинутих країнах : [Електронний ресурс] – Режим доступу < http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/6_84926.doc.htm >

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

*М.О.Танасенко, аспірант
Одеський національний політехнічний університет*

Для того, щоб ефективно впливати на хід інноваційного розвитку території, необхідно враховувати закономірності та фактори сучасного інноваційного розвитку і, в першу чергу, сучасні особливості відтворювальних процесів. Розглянемо загальну логіку і тенденції сучасного інноваційного розвитку регіонів, в тому числі перехід від індустріальної до постіндустріальної моделі, а також глобалізацію процесів розвитку.

Основною тенденцією розвитку сучасного суспільства стало скорочення відносної частки зайнятих у матеріальному виробництві та збільшення частки тих, хто зайнятий у нематеріальному виробництві. Однією з особливостей останнього періоду є виникнення постіндустріальних економічних систем, які становлять наступний, вищий рівень організації господарства. Це стає можливим тільки в умовах глобалізації світової економіки і тільки в тих економічно розвинутих країнах, які до цього часу були безумовними лідерами в науково-технічній та освітній сферах.

Упродовж останнього десятиріччя ХХ ст. дедалі виразніше формувалися нові відносини країн на світовому ринку. Так, якщо до 70-х років розвинуті індустріальні країни здебільшого самостійно забезпечували свої внутрішні потреби в індустріальній продукції й були основними її постачальниками на світовому ринку, то наприкінці ХХ ст. міжнародні ринки індустріальної продукції частіше стають полем діяльності нових індустріальних держав, тоді

як традиційні лідери дедалі більше зосереджуються на експорті продукції матеріального виробництва, особливо складної (авіатехніки, унікальних енергетичних установок, діагностичного обладнання, лікарських препаратів тощо) [1].

Безпрецедентне зростання впливу науки й нових технологій на соціально-економічний розвиток країн докорінно змінило структуру світової економіки. Всі ці процеси свідчать про те, що головним чинником економічного зростання в розвинутих країнах є не матеріальна, а інтелектуальна складова – знання людини, які, трансформуючись у наукові дослідження та виробництво, зумовлюють збільшення продуктивності праці й виступають як чинник економічного зростання.

Основою світової тенденції формування сучасного суспільства є перехід від сировинної й індустріальної економіки до так званої нової економіки, що ґрунтується на інтелектуальних ресурсах, наукомістких та інформаційних технологіях. Важливо наголосити, що нова економіка не вичерпується інформаційним аспектом, а представляє якісно новий технологічний рівень усього господарства, зокрема діючих продуктивних сил суспільства. Головні чинники формування нової економіки: посилення впливу наукової та інноваційної діяльності, освіти, наукомістких та інформаційних технологій на економіку, державу і суспільство й набуття ними якісно нової характеристики та механізмів функціонування [2].

Відставання України у сфері розвитку нової економіки виникло ще в 70-х роках ХХ ст. через неналежне ставлення до нових тенденцій світового розвитку. Періодичні спроби змінити ситуацію на краще не мали системного характеру і не були успішними. Водночас відставання в поширенні високих технологій – це не тільки зниження міжнародної конкурентоспроможності, а й нижча якість наданих державою суспільству і громадянам послуг, низькі темпи зростання людського капіталу, економічного зростання країни і внаслідок цього – небезпека залишитися на периферії нового інформаційного суспільства та наукомісткої економіки. Йдеться про створення нового формату країни під дією інтенсивних процесів створення й поширення знань та їх проникнення в усі сфери життя суспільства [3].

Загальні закономірності світового інноваційного розвитку дають можливість оцінити передісторію і перспективу інноваційного розвитку регіону. У регіонах, що знаходяться на різних стадіях розвитку, відбуваються різні за своєю суттю процеси, тому тут можна застосувати різні рецепти управління процесом інноваційного розвитку.

У регіоні на стадії індустріального розвитку діють закономірності, зумовлені роллю провідних галузей, «локомотивів індустрії», які створюють так званий мультиплікативний ефект і визначають розвиток регіону в цілому. Провідна галузь створює додаткові робочі місця, а вся інфраструктура регіону наче обслуговує основне виробництво. У цих умовах нерідко формуються регіони з моногалузеву структурою, коли одне або декілька підприємств однієї галузі визначають стан економіки та соціальної сфери всього регіону.

На постіндустріальній стадії розвитку регіону головним чинником, що визначає його добробут, стає рівень розвитку інфраструктури. Розвиненість дорожньої мережі, зв'язку, житлового сектора, сфери послуг та індустрії розваг, пропозиція офісних приміщень, низький рівень злочинності, забезпеченість регіону кваліфікованими кадрами, в цілому здатність інфраструктури регіону прийняти нові види бізнесу і нових людей, швидко і ефективно пристосуватися до нових умов – все це визначає потенціал постіндустріального розвитку.

Так звані базові галузі перестають бути такими і ніколи не стануть базовими знову. Споживання індивідуалізується, тиражність виробництва падає, відбувається так звана демасифікація виробництва. Поглиблюється його інтелектуалізація, основними факторами виробництва стають інформаційні ресурси. Додана вартість створюється головним чином в нематеріальній сфері, при цьому праця набуває нових рис: в ній починають переважати творчі функції, превалюючим типом працівника стає творча особистість, прихильна до своєї справи і прагнуча привнести в свою роботу нові елементи. Стираються відмінності між низько- і високотехнологічними галузями: всі галузі стають наукомісткими, абсорбуючи потік управлінських, фінансових і комерційних інновацій. Навики працівників та наявність прогресивної технології стають важливішими за низькі витрати на робочу силу та інші звичайні фактори конкурентоспроможності. Традиційні переваги країн і регіонів починають втрачати колишнє значення. Всі названі тенденції виявляються майже в усіх країнах світу більшою чи меншою мірою.

Нематеріальне виробництво стає парадигмою економічного розвитку, що змушує по-новому оцінювати ступінь багатства країн і регіонів. Нові уявлення про нематеріальне виробництво як про сферу, де створюється більша частина вартості, змінюють критерії оцінки багатства країн і регіонів. На перше місце висуваються такі фактори, як багатство людьми і їх кваліфікацією, управлінськими технологіями, ринковою інфраструктурою, мережею бізнесу, культурою організацій. Нові уявлення про джерела і чинники економічного розвитку дозволяють по-новому подивитися на освіту, науку, медицину, телекомунікації, навички менеджменту як на ті сфери суспільного життя, які

мають вирішальний вплив на темпи і напрямки економічного розвитку країни в цілому.

Таким чином, проблема інноваційного розвитку регіонів залишається однією із складних як на регіональному, так і на державному рівні. Серед основних причин, що стримують розвиток інноваційного напрямку, – нестабільна економічна ситуація, нестача інвестиційних коштів, недосконалість системи управління інноваційною діяльністю в регіоні. В даній ситуації зростає роль держави, яка повинна створити сприятливий клімат для реалізації моделі інноваційного розвитку регіонів.

Література

1. Федулова Л.І. «Інноваційна пауза» та «інноваційний парадокс» України // Економіст. – 2011. – № 6. – С. 24–30.
2. Макаров В. Контури економіки знань // Економіст. – 2005. - №3. – С. 32-34.
3. Забарна Е.М. Стратегія і тактика розвитку промислових підприємств на основі прогнозування та моделювання / Е.М.Забарна, М.В.Кула // Економічний форум. Луцький національний технічний університет. – 2015. – №2. – С.185-193.

ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО ПРИНЦИПУ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗА КОРДОНОМ ТА В УКРАЇНІ

*С.В. Бендас,
Одеський національний політехнічний університет*

Реалізація та формування соціальної відповідальності є необхідною умовою побудови та ефективного функціонування економіки орієнтованої на соціальний відповідальність. Особливої уваги повинно приділятися соціальній відповідальності, саме зараз, у нелегкий для країни час.

Соціальна відповідальність – це усвідомлення суб'єктами соціальної держави єдності соціального простору, свідоме виконання своїх обов'язків перед співгромадянами, суспільством, державою. У феномені соціальної відповідальності домінує моральний компонент, який має бути підкріплений юридичною відповідальністю. Соціальна відповідальність як концепція заохочує кожну людину враховувати інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив своєї діяльності на інших людей, громади та навколишнє середовище в усіх аспектах. Соціальна відповідальність має складну та багаторівневу структуру [1].